

Suhai Pál

A halál, e középkori mester

E képeken a halál *középkori* mester.
Minden elvontsága és naivitása ellenére is eleven figura. Az Apokalipszis lovasainak egyike, a Lovag nem éppen lovagias kísérője, megkopsztja a Kereskedőt. Traini Campo Santóján az élet élvezeteibe feledkezett ember utolsó, pokoli jutalma. Bár e kajánságot nehéz felülmúlni, az ifjabb Holbeinnek sikerült: francia követei divatos ficsúrok, önelégülten feszítenek egy torz perspektívájú, számukra nyilvánvalóan láthatatlan koponya képe fölött.

Benne, e testetlenben testesülnek leghitványabb bűneink. Mindenben bűnös. És eszes. Eszesebb nálad is. Lehetetlen leráznod magadról. Ha egyik bajodból kigyógyultál, másikkal traktál. Gyomorvérzés után nyaktöréssel. És azt, aki gyógyírt a nehéz nyavalyákra kigondol, saját eszének csapdájába csalja. Pavilonokat épített veled, külön a traumatológiának, a kardiológiának s külön a neurológiának is. Száz tudománnyal osztozik egyetlen testeden. Fölszeletel, akár egy disznót.

És mégis egy veled. Megvár, ha érkezel. S ha indulsz, megy veled. Egy rajtad túli, végső, kiismerhetetlen s tán akaratlan akarat készsége eszköze ő. Létezésed benne ocsúdik önmagára, e negatív dimenziójú fantázia-alakban. Fáradhatatlan igyekezetében, mely ott munkál benned is. Nincsen úr. Váratlan zuhanásoddal bármikor betöltheti. Add oda hát magadat neki. Önként. Ez gyújtsa föl hullócsillag-esésed, ez világítsa be eszméleted, augusztus éjszakáján fejed fölött a végtelen eget.

Kedves szerzőnk is ideröppent e szép évfordulóhoz: köszöntjük most történetesen – hetvenesztendősen. Dicsértessél, Pali! (A szerk.)

Tintásüveg

Palimpszeszt P. S. egy sorára

Kifolyt a tinta; foltja megmaradt.

I. Nekifutás: Retró

Azt hallom untalan, hogy tán csak négy-öt év
és nem lesz könyv és az se kell, papírlap,
ha olvasni akarnék s toll, hogy írjak,
a gépbe lépnem épp elég.

Egy-egy gombra éppen csak rátapintok
s magától szinte, dől is már elém
a vers, a virtuális költemény,
ha intek, épp elég az indok.

Pár év csupán és úgy sétálhatok
a hálózatok dzsungelében,
akár egy parkban, jól szabályozott
viszonylatokban – kár, hogy meg nem érem.

A szép jövőndőt. Hogyha ezt veszem,
egy rég kiszáradt, itt felejtett
tintásüvegnek, melybe díszollat ha ejtek,
még mindig több hasznát veszem.

II. Nekifutás: Való

Azt hallom untalan, hogy tán csak négy-öt év
és nem lesz könyv és az se kell, papírlap,
ha olvasni akarnék s toll, hogy írjak,
a gépbe lépnem épp elég.

Ezt hallom én, ki egykoron
még tollhegyet tintásüvegbe,
sötét levébe mártogattam egyre
s tintás lett, az bizony, ujjam s gyerekkorom.

Ma egy-egy gombra épp csak rátapintok
s magától szinte, dől is már elém
a vers, a virtuális költemény,
ha intek, épp elég az indok.

Pár év csupán és úgy sétálhatok
a hálózatok dzsungelében,
az internet őserdejében,
akár egy parkban, jól szabályozott

viszonylatokban – kár, hogy meg nem érem.
Ha ezt veszem, valóbb nekem
egy régi tintatartón elmerengenem,
semmint koromnak vad világát élnem.

Sestina régi s új telekről

*Előre csak annyit vágat / velem a ló,
amennyit hátra is egyben – / ez a való.*

Nemhogy hava, emléke sincs maholnap
a régi nagy teleknek, száraz ág int
s aszott levél idéz csak jó előre
(milyen hiába tudni!) szürke évszak;
tömött buszok zuhognak s múlt időben
fagyott homályba ránt a régi szánkó.

Mi volt a jó tebenned, régi szánkó:
tudom-e még s feledni jobb maholnap,
mint most felelni, hogyha száraz ág int?
Nem jobb-e futni hátra és előre,
vagy nézni csak, gyerekként, minden évszak
delén-telén is mindig jó időben?

Tudom-e még, mi volt az, most-időben,
mi volt a jó tebenned, barna szánkó
egykor a dombok alján s lesz-e holnap
lecsúszni bennem is még, hogyha ág int,
mindegyre le s ha háttal is, előre:
te bennem s rajtad én és minden évszak?

Mi volt a jó a hóban, síkos évszak
ha csúsztatott a térben és időben,
mi volt a jó a jóban, mondd, te, szánkó,
e lázas süllýedésben s hogy maholnap,
habár a hegy mögöttem s vékony ág int,
mi vár, mi lesz s miért, hogy jó előre?

Ez volt a jó: ha mélybe is, előre?

És rántson is magával bármi évszak?
 Mert jó zuhanva élni még időben?
 Ahogy te tudtad egykor, régi szánkó?
 És tegnap úgy, amint ma s mintha holnap:
 csupán vitetni szánnal, bármi kéz int?

Még volt és lesz idő is, száraz ág int
 hírére már a fagynak jó előre,
 mert eljön s el se múlt a régi évszak,
 piros fülekkel tüntet télidőben,
 ha dombról mélybe ránt a völgy, a szánkó
 és végképp múltba fordul majd a holnap.

Maholnap itt a holnap, száraz ág int
 hátrálni hűn előre s minden évszak
 röpíthet jó időben s mind a szánkó.

Jákob

*...csípőjének forgócsontja helyéből
 kiiszamodék, mikor a férjfiú tusakodnék vele.*
 (Teremtés könyve, XXXII. 25.)*

Mit ér a vers, ha nem
 az Angyallal birkózol érte,
 ha közben nem marjul ki
 a csípőd vagy bokád.

Ha nem a bicegésed,
 hogy jambusaidat,
 repüljenek, a porba lépje.
 Ha életed nem írja át.

Ha nem rettenete
 egy erősebb lét közelének,
 ha szájalsz csak vele,
 mint egy komédiás.

Mit ér a vers, ha vers
 csupán és semmi más:
 ha nem a vereséged
 a fölmagasztalás.